חייבת בחלה *ואינה נפסלת בטבול יום דברי ר"מ ור' יהודה ר' יוסי ור"ש *פוטרין מן החלה סברוה מאן דאמר תרומה דאורייתא חלה דאורייתא מאן דאמר תרומה דרבנן חלה דרבנן אי אמרת בשלמא קסבר רבי יוסי חלה בזמן הזה דרבנן אתי דמוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן אלא אי אמרת חלה דאורייתא אתי דמוע דרבנן ומפקע חלה דאורייתא ודלמא קסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דאורייתא וחלה דרבנן *וכדאהדר רב הונא בריה דרב יהושע דאמר רב הונא בריה דרב יהושע אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי אפילו למ"ד תרומה בזמן הזה דרבנן חלה דאורייתא שהרי *שבע שכבשו ושבע שחלקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו *במעשר ואמינא להו אנא אפילו למ"ד תרומה בזמן הזה דאורייתא *חלה דרבנן *דתניא אי בבואכם יכול משנכנסו לה שנים ושלשה מרגלים ת"ל בבואכם *בביאת כולכם אמרתי ולא בביאת מקצתכם וכי אסקינהו עזרא לא כולהו סלוק: **מתני'** משל משלו חכמים באשה פגה בוחל וצמל פגה עודה תנוקת בוחל אלו ימי נעוריה בזו ובזו *אמרו *אביה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה *ובהפרת נדריה צמל כיון שבגרה שוב אין לאביה רשות בה איזהו סימנין ר' יוסי הגלילי אומר *משיעלה הקמט תחת הדד ר"ע אומר *משישו הדדים בן עזאי אומר *משישחיר הפיטומת רבי יוסי אומר *כדי שיהא נותן ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור: **גמ'** פגה עודה תנוקת כדכתיב °התאנה חנטה פגיה בוחל אלו ימי הנעורים *כדתנן *התאנים משיבחלו ואמר רבה בר בר חנה אמר רב משילבין ראשיהן ואיבעית אימא מהכא °ותקצר נפשי בהם וגם נפשם בחלה בי צמל כמ"ד יצתה מלאה: ואיזהו סימנים ר' יוסי הגלילי אומר משיעלה הקמט: אמר שמואל לא משיעלה הקמט ממש *אלא כדי שתחזיר ידיה לאחוריה ונראית כמי שעלה הקמט תחת הדד שמואל בדק באמתיה ויהב לה ד' זוזי דמי בושתה שמואל לטעמיה דאמר שמואל °לעולם בהם תעבודו *לעבודה נתתים ולא לבושה שמואל מייחד להן רב נחמן מחליף להן רב ששת מסר להן לערבי ואמר להן אודדרו משראל: רבי יוסי אומר כו': מאי עוקץ אמר שמואל *עוקצו של דד ת"ר *אלו הן סימני בגרות ר"א בר' צדוק אומר °משיתקשקש הדדין ר' יוחנן בן ברוקה אומר משיכסיף ראש החוטם משיכסף אוקונה לה אלא א"ר אשי *משיפציל *ראש החוטם *ר' יוסי אומר משתקיף *העטרה *שאומר *משנתמעך הדבך

חייבת בחלה. ולא אמרינן דתרומה פוטרת לה ואע"ג דתרומה אינה חייבת בחלה מדומע חייב בחלה מ"ט דדימוע דרבנן הוא דמדאורייתא חד בתרי בטיל דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ורבנן הוא דאצרוך אחד ומאה הלכך לא אתי דימוע דרבנן ומפקע חלה אפילו בזמן הזה דקסברי ר"מ ורבי יהודה תרומה אוד חלה בזמן הזה דאורייתא: פוטרין מן החלה. כדמפרש לקמן דקסברי חלה בזמן הזה דרבנן ואתי דימוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן והיינו דאמרן לעיל (מו:) תני ולא סבר לה דהא חזינן דלרבי יוסי חלה בזמן הזה דרבנן וסברוה הנך רבנן דמייתי ראיה מהכא דכי היכי דקאמר ר' יוסי חלה בזמן הזה דרבנן הוא הדין לתרומה: ודלמא. אע"ג דקא חזית מהכא לר' יוסי חלה דרבנן אפ"ה סבירא ליה תרומה דאורייתא וליכא הכי נמי מסתברא דקא בעית לאמרי: נתחייבו בחלה. דכתיב בחלה (במדבר טו) בבואכם אל הארץ והרי באו: ולא נתחייבו במעשר. *דבמעשר כתיב (דברים יד) תבואת זרעך עד שיביא כל אחד ואחד את שלו: **מתני'** פגה. סמדר. כך באשה עודה תינוקת קרו לה פגה כל זמן שאין לה סימן לא בדדים ולא בשערות: בוחל. כשהפרי גדל קצת כדתני בגמרא התאנים משיבחלו כך כשיש לה סימן דדין קצת בידוע שהביאה שתי שערות ונערה היא: צמל. בגמ' מפרש לה לשון נוטריקון יצתה מלאה שיש לה סימן מובהק בדדיה ולקמן מפרש סימנין במתני'. והיא בוגרת: בזו ובזו. אפי' כשהיא נערה אביה זכאי כו' דכתיב (במדבר ל) בנעוריה בית אביה כל שבנעוריה לאביה: איזהו סימנין. אלמא קאי: קמט. פרונצ"ש. שנגלו דדיה עד שכפול מעט על החזה ונראה כקמט: משישו. גדולים יותר: הפיטומת. ראש הדד כמו (סוכה דף לד:) ניטלה פיטמתו: עוקץ. כמו עוקצי האגסים (עוקצין פ"א מ"ז). פוציל"ש בלע"ז. סוחו של דד שהתינוק יונק ופיטומת היינו סביבות עוקץ: **גמ'** משיבחלו. חייבין במעשר: משילבין ראשיהן. שמשמין כשמגדלין. הכא נמי משישתנה הדד ויראה בו סימן שמגדיל: בחלה בי. גלה עלי. אדם הקץ בדבר נראה לו כגדול. אנקויישנ"ן בלע"ז: מייחד להו. שפחותיו מייחד לאנשים עבדיו ואינו מפקירן משום בושת: מחליף להן. את של זה כזה ואינו מקפיד על בושתן: לערבי. מפקיר שפחותיו לערביים ונוהג בהן מנהג הפקר: משיתקשקשו. כמו (סוטה דף ט:) מקשקשת לפניו כזוג בכנ"ט בלע"ז. כלומר גדולים הרבה: חוטם. *ספק: משיפציל. *ספק: משתקיף עטרה. שגדול העוקץ ועב ומוקף עטרה והיינו שיעורא דא"ר יוסי נמי במתני' שיהא נותן ידו על העוקץ ושוקע ושוהא לחזור:
הכף

ואינה נפסלת בטבול יום. וא"ת בלאו שכרין (פסחים דף מח.) גבי מקפה של חולין ושום ושמן של תרומה קאמר דלא עם טבול יום במקצתו *דפסל כולו במגעו וי"ל דהתם מיירי כשמגעו גוש בקערה: **אתי** דימוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן. מכאן מביא ריב"א ראיה דתרומה בטלה ברוב דאורייתא ואין דורשין כספרא מלא מקדשו ממנו דשלה בק"א לאסמכתא בעלמא הוא וכן הא דקאמר התם דערלה וכלאי הכרם דכפל איסורו ליאסר בגלגלה כפל בעלייתו שצריך אחד ומאתים ומיהו ראיה דהכא יש לדחות דלעולם מדאורייתא הכל נאסר לזרים מטעם שמעורבת התרומה שאינה ניכר אבל מה שגם החולין נתקנו כתרומה ליפטר מן החלה כאינו כבל תרומה זה אינו אלא מדרבנן ומיהו יש להביא ראיה גבי נפלו אגוזים ונתפצעו בהנזיקין (גיטין דף נד.) ויש ספרים דגרסי והא הכא דמדאורייתא' ברובו בטלה ובטלה בהערל (יבמות דף פב.) גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי סאות ס' דקא"ל *יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה פי' דשרי מדאורייתא ולהכי אמר שאני אומר ובריש האי פירקא (דף מו:) נמי קאמר תרומה תמורה ממעשר שכן מחפ"ז ולא חשיב קיל"א:

ל"נ אינו נאמר כי תבואו הייתי אומר משנכנסו ב' או ג' מרגלים דהא רישא דברייתא הכי איתא בספרי (פרשת שלח) (ובספ"ק דקדושין דף לז.) משונה ביאה זו של חלה דבעלמא כתיב כי תבואו כי יביאך וכאן כתיב בבואכם לומר מיד כשנכנסו קודם כבוש וחילוק אלמא משמע דכי תבואו משמע ביאה תשובה דהיינו לאחר כבוש וחילוק והיכי מלי למימר אפי' ב' או ג' מרגלים אלא הכי גרסינן אי בבואכם יכול אפי' ב' או ג' מרגלים וקאי אדלעיל מיניה:

לא כולהו סלוק. והא דאמר והלא כל יושביה עליה קרינן לענין יובל לפי שמקצת כל השבטים עלו לפר"ת דאמר דיובל נהג בבית שני מהאי טעמא וי"ל דבבואכם משמע קצת ביאת כולכם והא דאמר הכי ס"ד מעיקרא דתרומה בזמן הזה דאורייתא לרבי יוסי והאי סיפא לר"ל דלעיל הא ר"ל גופיה סבר דלר' יוסי תרומה בזמן הזה דרבנן בפרק הערל (יבמות דף פא.) וי"ל דהאי מלי למימר וליטעמיך: **איזהו** סימניה. פ"ה סימני בגרות ורבי יוסי דאמר בגמרא משתקיף העטרה היינו נמי דקאמר הכא משיתן ידו על העוקץ וקשה דאי חד שיעורא הוא למה שינה רבי יוסי לשונו ותו דכל הנך דגמרא שום אחד מהם אינו מוכיר משיעורא דמתניתין ועוד דאם כן בבוחל לא נתן שום סימן ובגמרא קאמר בוחל מלמטה בידוע שהביאה ב' שערות הא לא שמעינן סימני דבוחל לכך פר"ת דהוא סימניה דקאמר הכא אבוחל קאי ולפירוש זה אתי שפיר הא דקאמר בגמרא הלכה כדברי כולן להחמיר למנין מילתן: **בדק** באמתיה ויהיב ד' זוזי דמי בושתה. לבגלל מבושם היה נותן לה דהא ר' יהודה אמר בהחובל (ב"ק דף פו.) אין לעבדים בושת ואפילו למ"ד יש לעבדים בושת הני לרבנן: **ראש** החוטם. פ"ה ספק דלא אתפרש ובפרק לולב הגזול (סוכה דף לה:*) גבי אתרוג מוכיר פיטומא ושוקע וחוטם ומתוך כך משמע דשלשתן באתרוג בצד ראשו ואין אחד מהם בצד זנבו דומיא דדד דגבי דד ליכא לפרושי הכי כמו שפירש באתרוג: **מסר** להו לערבי. משמע מכאן דשפחה כנענית מותרת בעובד כוכבים וה"ה דעבד כנעני מותר בעובדת כוכבים ולא גזרו עליו משום *) כמו"ש אע"ג דאיסור נדה ואשת איש דאורייתא שייך שפיר בעבד ואפ"ה בשלהי מסכת ע"ז (דף עו:) דא"ל שבור מלכא לבני אדכר לך מה דעבדת באורתא שקבל עובדת כוכבים זונה שמסר לו אושפיזו (*ורב) יהודה לא קבל עובדת כוכבים זונה לא עשה בפני איסורא דאיסור הוא בה דהא עבד הוה כדקאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע:) דבמי בר טבי ברמות רוחיה לא קבל גיסא דמירוטא:
הלכה

*) צ"ל משום כנ"ז הזיה

תוספי הרא"ש

ואינה נפסלת בטבול יום. הוא דאמרינן בפ' אלו עוברין המקפה של חולין והשום והשמן של תרומה ונגע טבול יום במקצתו פסל מקום מגעו הכא אמרינן דלא פסל כלל וי"ל דהתם מיירי שהן גוש בקערה דמיכרין במני עצמן: אתי דימוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן. מכאן משמע דתרומה בטלה ברוב מדאורייתא והא דדרשינן בספרי את מקדשו ממנו מה שאתה מרים ממנו מקדשו אסמכתא היא וכן מוכח בסוף פ' השולח גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי סאין א' של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה וקא"ר יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה פי' שאז הן מותרין מן התורה הלכך [תולכין בהו] לקולא אלמא ברובא שרי מן התורה:
אלו נאמר כי תבואו הייתי אומר משנכנסו שנים או שלשה מרגלים. א)[רק כתוס' הגירסא בס"ש] ול"נ גירסא זו דאדרבה כי תבואו משמע ביאת כולם כדמשמע בפ"ק דקדושין דקאמר התם הואיל ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחת מהן לאחר ירושה וישיבה אף כל לאחר ירושה וישיבה ואע"ג דאיכא מ"ד לשם דבעי ביאה ומושב מ"מ לא אשכחן כי תבואו דמשמע לאלתר בכניסת שנים ושלשה מרגלים קודם שיכנסו כולם. אלא ה"ג אי בבוא הייתי אומר משעה שנכנסו בה שנים שלשה מרגלים דמשמע תחלת ביאה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones